

30.09.2022

Høring om Norges offentlige utredninger 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet– høringssvar fra Småkraftforeninga

Vi viser til høringen om NOU 2022:6 nett i tide – utarbeidet av strømmettutvalget.

Småkraftforeninga mener at utvalget har gjort et prisverdig stykke arbeid som legger et godt grunnlag for en rasjonell videreutvikling av kraftnettet.

For oss som interesseforening for småkraftverkseiere så er forbedringer innenfor konsesjonsregimet for nettilnytninger det viktigste for oss av det som utvalget har vurdert, og vi har derfor konsentrert vår uttalelse om disse forholdene og de tiltakene som utvalget har foreslått.

Småkraftforeninga er fornøyd med at utvalget kommer med så tydelige og konkrete råd, og som det er mulig å iverksette uten store og langdryge prosesser i forkant. Ei heller vil det være behov for lov- eller forskriftsendringer, og forslagene kan dermed iverksettes raskt.

Av de viktigste forslagene fra utvalget vil vi fra vår side trekke frem følgende:

- Prosessene bør tilpasses sakens omfang. Noen saker kan avgjøres uten høring. Kontinuerlig vurdering av om det er mulig å forenkle myndighetsbehandlingen, herunder at en fast-track for saksbehandling av små saker videreutvikles.
- Økt bruk av parallelle prosesser, f.eks. kan parallell behandling av detaljplan for anlegget og behandling av søknad om anleggskonsesjon gjøres samtidig.
- Økt bruk av tidsfrister for å sikre fremdriften
- Prioritering av å utvikle digitale løsninger til konsesjonsbehandlingen, slik at saksbehandlere kan få noe avlastning, informasjonsflyten internt og eksternt lettes, og kvaliteten på søknader heves.
- Kontinuerlig vurdering av forenklinger av prosessene der nytte overstiger ulempene.
- Sist, men ikke minst, foreslår utvalget at det bevilges ytterligere ressurser til økt bemanning og tilstrekkelige ressurser hos konsesjonsmyndighetene for å håndtere økende saksmengde og redusere saksbehandlingstiden.

Mange av de foreslåtte tiltakene krever ingen eller veldig små regulative endringer, flere av tiltakene krever lite ressurser å gjennomføre, og effekten av tiltakene kan forventes å være mer eller mindre momentan.

Lenge var det slik at småkraftverkene har fått tilknytning til nettet gjennom den lokale netteieren sin områdekonsesjon for 22 kV-nettet. Mange av de kraftverkene som skal bygges fremover søkte om vassdragskonsesjon med slik tilknytning som et underliggende premiss. I søknaden var derfor omtalen av den elektriske tilknytningen noe begrenset siden dette skulle inngå i områdekonsesjonen. I den senere tid har imidlertid tilknytning via områdekonsesjoner blitt mye mindre benyttet, og de fleste konsesjonærer møter nå krav om at de må søke anleggskonsesjon for tilknytning til nettet når de skal bygge kraftverket.

Beskrivelsen var likevel tilstrekkelig til at høringsparter kunne uttale seg og etter vårt syn god nok til at det nå kan utstedes en anleggskonsesjon, eventuelt supplert med noe tekniske data om det er behov for det. Så enkelt er det imidlertid ikke viser det seg. NVE forventer nå at det søkes på nytt spesifikt om anleggskonsesjon selv om saken har vært på høring tidligere, det som regel er snakk om en kort avstand med nedgravd kabel bort til 22 kV-nettet.

Da kan det fort forsvinne mye tid i og med at NVE ikke godkjenner detaljplaner for anlegget før anleggskonsesjonen er godkjent. Søknad om anleggskonsesjon for slike tilknytninger er heller ikke prioritert fra NVE sin side, så det kan gå med betydelig tid før anleggskonsesjonen er på plass. Til alt overmål så kan utbyggeren i mellomtiden oppleve at selve vassdragskonsesjonen går ut på dato, og dermed må hele prosessen starte på nytt, og i verste fall så gis det da ikke vassdragskonsesjon. Samfunnet går da glipp av tilførsel av fornybar energi som har vært vurdert som akseptabel og lokalsamfunn går glipp av investeringer som fort kan ligge mellom 50 MNOK – 100 MNOK.

Vi er derfor glade for at utvalget har hatt et så tydelig fokus på at saksbehandlingstiden må ned. Vi støtter forslaget om at prosessene kan gjøres enkelt, tilpasses sakens omfang og avgjøres uten høring. Særlig forslagene om å lage et hurtigspors-løp for små og enkle saker og parallell behandling. I energiloven er det allerede er en hjemmel til å unnlate høring av saker som er åpenbart ukontroversielle, jf. energiloven §2-1 5. ledd, siste setning. Det er mange saker som ikke trenger omfattende prosesser i forkant av et vedtak.

Eksemplet som er nevnt ovenfor faller åpenbart inn under dette, men det er ikke enestående. NVE må kunne ta detaljplaner til behandling før anleggskonsesjonen er på plass, og den konsesjonen kan avklares raskt i og med at den reelt sett allerede har vært på høring. Vi vil også påpeke at anleggskonsesjonen ikke trengs før mot slutten av byggetiden, så det viktigste for en utbygger vil være å få godkjent detaljplanen og komme i gang med byggingen. Fra vår side er vi heller ikke kjent med noen tilfelle av at det ikke er blitt gitt anleggskonsesjon til et småkraftverk.

Vi støtter også forslaget om økt bruk av tidsfrister. Ikke minst kan dette brukes ved høringer ved at det strammes inn på anledningen til å gi utsatte høringsfrister, noe som ofte kan medføre lange utsettelse av saker. Vi ser også at i EUs utvikling av fornybardirektivet legges opp til at søknader skal være ferdig behandlet innen gitte frister. Vi mener derfor det vil være i takt med utvikling i vårt geografiske nærområde å etterstrebe noe tilsvarende, samtidig som det ikke må gå på bekostning av innbyggernes med- og påvirkningsrett. Erfaringsmessig er imidlertid mye av medgått saksbehandlingstid relatert til perioder det ikke skjer noen ting med saken fordi det er andre saker

som blir høyere prioritert. Dette henger nært sammen med forslaget om å tilføre NVE tilstrekkelige ressurser til å håndtere økende saksmengde og redusere saksbehandlingstiden. Vi forstår at med langt flere saker enn hva saksbehandlere har kapasitet til å ta unna, så vil det bli kø av saker.

Vi tror ellers at en digitalisering vil kunne frigjøre tid som nå brukes ved manuell utføring av tjenester. Dette er tid som i stor grad går på bekostning av tid som ellers ville vært brukt til konsesjonsbehandling av nettsaker. Det være seg innlegging av data i databaser, informasjon til søker underveis i en prosess eller andre elementer som kan digitaliseres.

Til sist vil vi som en sterk oppfordring anmode om at behandlingen av søknader om tilknytning av nye produksjonsanlegg får høy prioritet hos myndighetene. Det er et stort behov for mer fornybart inn i systemet, både for å oppnå de målene som er satt og erstatte fossilt med fornybart, men også rett og slett fordi det åpenbart trengs mer produksjon inn i kraftsystemet. Da må det hos myndighetene være et dedikert mål at denne type saker skal behandles så raskt som mulig.

For Småkraftforeninga

Øystein Grundt
Spesialrådgiver - vannkraft